

Diàleg

Conversa amb Muriel Casals

Presidenta d'Òmnium Cultural

Frederic Raurell
Director General de la ICCIC

Teresa Triadú
Secretària adjunta
a la Direcció General de la ICCIC

Muriel Casals i Couturier, nascuda a Avinyó (Provença), és professora del Departament d'Economia i d'Història Econòmica de la UAB, d'on també ha estat vicerectora de Relacions Internacionals i Cooperació entre els anys 2002 i 2005. Els seus temes d'interès són les reconversions industrials, la història del pensament econòmic i l'economia europea. Va ser també representant de la UAB a la Xarxa Vives d'Universitats del 2002 al 2009, i ha fet estades a universitats britàniques: a la Universitat d'Edimburg, a la London School of Economics i a la Universitat de Gal·les a Bangor.

És col·laboradora habitual del setmanari *El Temps* i del programa *Economia i empresa* de Catalunya Informació. Va ser membre del Consell d'Administració de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió (1983-1988), i membre del Consell Català del Moviment Europeu. Va formar part també de la Junta de l'Ateneu Barcelonès (2003-2007). Des de l'any 2008, és membre de la Junta d'Òmnium Cultural, i des del 20 de març de 2010 n'és la presidenta.

> Vostè va néixer a Avinyó, com va ser que va venir a Catalunya?

El meu pare era un català que havia marxat a França el 1939 amb l'exèrcit, derrotat, de la República. Va conèixer la meua mare, que és de Saint Etienne, a Avinyó, i es van casar; jo vaig néixer a l'abril del 1945. Els pares van venir a Sabadell a veure la família per Nadal i al pare li van prendre els papers i no va poder tornar a viatjar fins més tard. Ell ja havia dit a la mare que volia tornar al seu país, i esperava que la situació política milloraria. En resum: he viscut la infància i la joventut a Sabadell.

> Tal com diu, és i se sent professora: "M'agrada fer classe i, si no fos per Òmnium, ho hauria anat allargant", confessa. Què li ha aportat la docència? Creu que la professió docent ha anat canviant al llarg dels anys?

La vida d'ensenyant a la Universitat és un privilegi. Els alumnes ja són persones adultes i el tracte és relativament fàcil. El contacte amb persones joves que estan en procés de formació intel·lectual i humana és molt estimulant. D'altra banda, la relació amb els col·legues exigeix preparar-se i aprendre contínuament. Potser el canvi més important és que ara hi ha a la universitat un nombre molt gran d'estudiants i no tots tenen vocació universitària. Els professors hem hagut d'aprendre un llenguatge diferent en comparació del que s'utilitzava abans, quan els alumnes havien passat per una selecció social i cultural.

> El març vinent farà dos anys que va ser escollida presidenta d'Òmnium Cultural. És la primera dona que n'ocupa el càrrec. Creu que és important aquest fet?

Penso que és una mostra de la normalització del paper de les dones a la nostra societat. També expressa que Òmnium Cultural és una entitat moderna, en el sentit més ple de modernitat.

> Què ha representat per a vostè assumir la presidència d'Òmnium Cultural?

Un canvi en les meves prioritats pel que fa a l'ús del temps. A la UAB sóc jubilada, tot i que hi mantinc un lligam que em porta a fer algunes hores de classe. No hi vaig cada dia com solia fer. Ser la cara visible d'Òmnium Cultural és per mi un honor i una responsabilitat; no m'aclapara perquè estic envol-

tada de persones competents, entusiastes i amigues. Compartim la passió pel nostre país.

> **Expliqui'ns els orígens d'Òmnium Cultural. Quina n'era la funció?**

Òmnium Cultural va néixer en un moment molt concret de la història del nostre país, el de la foscor del franquisme. Era una època de negació de llibertats individuals, però també de negació dels drets que tenim com la nació que érem i som. En aquell moment, els fundadors de l'entitat, industrials catalans lligats a la burgesia del país, van creure necessari impulsar un espai des d'on potenciar la llengua i la cultura catalanes en qualsevol àmbit social. Això requeria ensenyar la llengua catalana allà on fos possible i, especialment, als qui acabaven d'arribar amb la immigració espanyola, però també per promocionar esdeveniments d'alta cultura en català com la Nit de Santa Llúcia, des d'on es reconeixia la qualitat de la literatura catalana. I tot, evidentment, per mantenir viva la flama d'un país, Catalunya, amb una trajectòria històrica mil·lenària a Europa.

> **Actualment quina tasca té, és semblant a la de l'inici?**

Els motius pels quals es va fundar Òmnium Cultural continuen sent igual de vigents: la promoció de la llengua i la cultura catalanes, així com la defensa del país i del dret a decidir el seu futur. És cert que amb el període de quasi 35 anys de democràcia hem aconseguit molts avenços que no hem de menystenir, però igualment és cert que continuem tenint molt de camp per córrer com a país. Als anys seixanta, quan es va fundar Òmnium, imaginar-se un model d'immersió lingüística viable podia semblar una quimera, però se sabia que calia apostar fort per l'ensenyament en català. Avui, la immersió és present a les escoles catalanes però, com hem comprovat, continuem necessitant una societat civil forta perquè el poder judicial i polític espanyol continuen presentant batalla.

> **Com s'organitza Òmnium Cultural? Quina és la seva estructura de funcionament?**

Òmnium Cultural s'organitza a través de seus territorials, 27 actualment, repartides arreu de la

geografia catalana i amb una Junta Directiva nacional que és l'encarregada de marcar la línia política de l'entitat entre assemblees generals. A més, compta amb una estructura tècnica de persones que s'encarreguen d'oferir el suport necessari a les juntes respectives (nacionals i territorials) per fer anar el dia a dia de l'entitat.

> **Òmnium ha celebrat el 50è aniversari. Què significa aquesta efemèride en el context sociopolític actual?**

Els 50 anys d'existència d'Òmnium són una part més de la història comuna d'aquest país. L'entitat ha transcorregut paral·lela al context sociopolític i s'ha anat adaptant a la realitat de cada moment. Com us he comentat abans, tot i mantenir els mateixos principis, l'activitat d'Òmnium ha anat evolucionant d'acord amb els diversos episodis que ha viscut Catalunya. En aquest sentit, s'ha d'entendre el nostre 50è aniversari com un exemple més de l'existència d'una societat civil catalana forta, estable i consolidada, que ha decidit no renunciar a res, a cap somni.

> **El primer acte de la celebració del 50è aniversari d'Òmnium Cultural va ser l'homenatge a Joan Triadú. Què va representar per a Òmnium Cultural la seva mort i quin record en queda?**

La mort de Joan Triadú, com la de tots els grans savis que ha tingut el nostre país, va significar una gran pèrdua no només per a Òmnium sinó per a tots els qui ens estimem la llengua i la cultura catalanes. Gràcies a Joan Triadú tenim el model d'ensenyament en català vigent ara mateix. Per a Òmnium iniciar el seu 50è aniversari amb l'homenatge a Joan Triadú va ser un orgull, ja que d'ell guardem l'exemple de la tenacitat d'aquells que senten d'arrel el país.

> **L'entitat té més pes i presència a Barcelona que a altres poblacions? Quantes seus té Òmnium Cultural actualment?**

Òmnium té 27 seus al territori i més de 27.000 socis. El pes de Barcelona dins el nombre total de socis és important, però ho és d'acord amb el pes demogràfic de la ciutat respecte del conjunt del país. Ser forts a la capital de Catalunya és molt important perquè és on es prenen les principals decisions a casa nostra. Ara bé, ser-ho també a la resta del territori ens fa entendre millor Catalunya, la seva diversitat, i ens permet ser una entitat més completa. A Òmnium cada soci és igual d'important.

> Inicialment, Òmnium Cultural va ser una plataforma de difusió de la llengua i la cultura catalanes. Actualment també ho és o ha anat adquirint un caire més social i polític?

Els eixos de treball d'Òmnium sempre han estat la llengua, la cultura i el país. El que ha fet que Òmnium es fes més visible en un àmbit o en un altre han estat les necessitats de cada moment. Tot i que és cert que darrerament per a molta gent hem esdevingut un espai cívic de dignitat política, a nosaltres ens fa tanta il·lusió promocionar la Diada de Sant Jordi o organitzar la Nit de les Lletres Catalanes com ser capaços de mobilitzar centenars de milers de persones per una reclamació política legítima, com va succeir el 10 de juliol de 2010. Totes aquestes tasques són d'Òmnium i les continuarem fent amb perseverança, valentia i il·lusió.

> Quins són els grans objectius de la seva presidència?

Ens plantegem reforçar i ampliar la participació dels socis. Som conscients de la riquesa que representa la capacitat de generar idees, d'aportar temps, de

fer circular coneixements que hem de poder canalitzar, fent més i més eficaç la combinació del treball voluntari amb el professional. Tenim dos grans reptes: estendre l'ús social del català i aconseguir una relació fiscal justa amb Espanya.

> Ens agradaria que ens donés la seva opinió sobre les qüestions següents:

La immersió lingüística a l'escola. Un pilar fonamental de la Catalunya del segle XX, però també del nostre futur. És una eina poderosa de cohesió social, ja que assegura la igualtat d'oportunitats de tots els nostres joves. La immersió lingüística és un model d'èxit, avalat per altes institucions europees i mundials i fa millor l'ensenyament al nostre país. Sens dubte, qualsevol pas enrere que es pugui fer en aquest àmbit seria un greu retrocés de la normalitat lingüística precària que encara té el país.

La independència cultural. Un objectiu que tota nació té i ha de tenir. Poder decidir tot allò que fa referència a la nostra cultura sense dependre de governs que estan a centenars de quilòmetres, és un requisit bàsic per poder fer de la cultura catalana

una cultura forta i visible al món. Tenim la sort de comptar amb grans talents en totes les disciplines culturals. Ens manca, però, tenir les eines que ens donaria la independència cultural, per poder-los projectar millor arreu del planeta.

La independència fiscal. Una reclamació justa que compartim la immensa majoria dels ciutadans d'aquest país. Hem estat i som un motor econòmic dins el mapa europeu i per poder continuar (aspirant) a ser-ho, ens cal tenir el poder de recaptar els nostres impostos i decidir on els destinem. Des d'Òmnium tenim clar que aquest és un objectiu complicat però necessari i, per tant, hi dedicarem els esforços necessaris per assolir-lo.

El dret a decidir. Un dret reconegut per les Nacions Unides per a totes les nacions i al qual Catalunya no només no hi ha de renunciar sinó que ha de poder exercir quan ho cregui oportú. Les consultes de fa un parell d'anys van demostrar que som un país seriós, democràtic i valent. Més aviat que tard pertocarà demostrar-ho de nou exercint el dret a decidir com a país en un referèndum nacional que tindrà el suport d'Òmnium.

La Federació Lluï. Un espai imprescindible des d'on treballem tres entitats dels Països Catalans com són l'Obra Cultural Balear, Acció Cultural del País Valencià i Òmnium Cultural. La Federació Lluï significa molt per al nostre país, ja que hi treballem braç a braç amb els nostres germans illencs i valencians, amb qui compartim moltes coses, entre d'altres la voluntat de mantenir una llengua i una cultura comunes.

La cohesió social. Un element indispensable que qualsevol societat ha de procurar tenir. Sense cohesió social no hi ha país, ja que si no treballem plegats per tirar endavant el vaixell difícilment arribarem a bon port. Calen mecanismes perquè tothom tingui els recursos mínims per accedir als drets bàsics i al coneixement de la llengua i del país, perquè les oportunitats han de ser les mateixes per a tots els catalans i catalanes.

> Òmnium Cultural du a terme diferents activitats i projectes. Ens en pot fer cinc cèntims?

Òmnium Cultural desenvolupa, ja sigui en l'àmbit nacional o territorial, centenars d'activitats i projectes cada any. Així, sortosament, si ens desplaçem per

la geografia catalana, ens anirem trobant amb actes que Òmnium organitza amb l'objectiu compartit de treballar per la llengua, la cultura i el país. Tanmateix, és cert que alguns gaudeixen de més reconeixement i popularitat. És el cas de la Flama del Canigó a la vigília de Sant Joan, les Marxes de Torxes, coincidint amb la Diada nacional, el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes o la Nit de Santa Llúcia (Nit de les Lletres Catalanes). Totes aquestes activitats conformen l'ADN d'Òmnium i ens permeten mantenir una presència i un contacte amb les persones i les entitats del país que ajuda a fer una societat civil catalana més forta.

> Per acabar, un somni. Quin seria l'objectiu ideal a aconseguir durant el seu mandat?

Que el català fos reconegut, tant a dintre del país com a l'exterior, com una de les llengües que donen prestigi, diversitat i riquesa intel·lectual a la pàtria europea que està en construcció.

Moltes gràcies.